

## ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Актуальність дослідження обумовлена важливістю інвестиційної діяльності в новітні технології, ідентифікацією та конкретизацією викликів, які виникають в процесі інвестиційної діяльності, аналізом впливу на економічне зростання суб'єктів господарювання.

Інноваційні технології - результат інтелектуального прогресу людства, що мають різні тлумачення у різних часових перспективах історії розвитку, та мають на меті покращення сфер діяльності та вирішення наявних проблем. Всупереч геополітичним факторам впливу екзогенного характеру, людство не зупиняє власний прогрес та залишається відданим технологічним інноваціям задля кращого майбутнього. Згідно з даними Світового Банку за останні 30 років, а саме період 1991 – 2021 рр., світовий ВВП зріс з 1,4 до 6,2. Попри кризові явища відбувався рецесійний ріст ВВП, такими явищами були фінансова криза 2008 року та пандемія коронавірусної хвороби. Існує припущення, що інновації сприяють росту світового ВВП, підтвердженням цьому є покращення за останні три десятиліття застарілих технологій та створення нових, що відкрили новий етап цифровізації людського розвитку [1].

На сьогодні основними технологічними інноваціями світового масштабу є розвиток ШІ (штучний інтелект) та ІТ галузей медичної сфери, освіти, логістики, космічних технологій, криптовалюти та блокчейн, модернізація споживання енергетичних ресурсів, покращення кліматичних технологій і водночас намагання за допомогою використання даних нововведень розв'язати поточні проблеми соціуму не створюючи нових [2]. Ключовим елементом поширення та формування інновацій є їх концентрація саме в певних країнах, з акцентом на експортній, а також патентній діяльності. Найбільша частка патентованих винаходів, а саме 90%, та 70% від загального експорту, пов'язаного з новітніми технологіями належить 10 країнам - лідерам (від найбільшої частки ринку до найменшої): США, Японія, Німеччина, Китай, Тайвань, Франція, Швейцарія, Великобританія, Південна Корея і Нідерланди. Також успішними є наступні 40 країн – послідовників, а саме Канада, Австрія, Австралія, Бразилія, після яких у переліку слідує «29 країн, ті що запізнилися», серед яких знаходиться Україна (згідно зі «Звітом про промисловий розвиток – 2020. Індустріалізація в цифрову епоху»(UNIDO) [4, с. 373]. Незважаючи на значну кількість успішних проєктів, наша країна ще не в змозі трансформувати інноваційний потенціал у соціальні вигоди (дивіденди) через скрутне економічне положення та воєнні дії на її теренах.

Новітні ідеї перетворюються у перспективні проєкти, і якщо в даному новаторстві вбачають успіх, то інвестори спрямовують в них свої інвестиції. Інвестиційна діяльність характеризується рядом переваг для інвесторів, але водночас і викликів. Ключовими можливостями є: отримання прибутку та володіння часткою компанії задля можливості її контролю, диверсифікація інвестиційного портфеля, сприяння економічному зростанню держави та компанії, задоволення потреби позитивного впливу на сучасне суспільство, соціального імпаکت-інвестування, збереження грошей від інфляції тощо [2]. На противагу ряду перспектив існує набір відповідних викликів, а саме: ризик втрати активів, значна концентрація певних інвестиційних ресурсів, ризик для валютних рахунків, несприятливий економічний клімат, висока конкуренція серед інвесторів, ризик ненадійного інвестиційного проєкту тощо. Узагальнюючи вище сказане, варто виокремити, що сприяння економічному зростанню держави та компаній передбачає підвищення ефективності діяльності для підприємств та для економіки країн, що знаходяться на стадії розвитку, що буде сприяти зростанню ВВП на душу населення на 1 % кожні 4 – 5 років відповідно.

Згідно з думкою головного економіста Світового Банку та директора групи перспектив Айхана Косе основним рушієм для економічного зростання для країн, які знаходяться на стадії розвитку, серед яких є Україна, можуть стати так звані «інвестиційні буми» (Інвестиційний бум – період, в який відбувається високий приплив інвестицій внаслідок сприятливого інвестиційного клімату). Сприяння покращенню інвестиційного клімату та технологічної бази, комплексні пакети політичних заходів для вдосконалення монетарної та фіскальної політики держави, розширення транскордонної торгівлі та фінансових потоків, і наостанок підвищення рівня якості інституцій – практичні рекомендації головного економіста Світового Банку щодо більшої зацікавленості інвесторів [3].

Отже, сприятливий інвестиційний клімат є одним із найважливіших рушіїв технологічного розвитку не лише будь-яких підприємств та стартапів, а й економічної системи держави.

Інвестиційний клімат в Україні є важливою частиною розвитку економіки держави, покращення продуктивності підприємств та усіх секторів економіки. Основною новітньою галуззю в країні, де наявний сприятливий клімат для нововведень, є галузь інформаційних технологій, що невпинно розвивається, але водночас інноваційно-технологічна база нерівномірно розподілена по інших галузях (транспорт і логістика, енергетика, сільське господарство, охорона здоров'я тощо). Ця ситуація пов'язана з нерівномірністю технологічного оснащення та спроможністю до адаптації в процесі освоєння нових технологій. У промисловому виробництві впровадження вищезазначених технологій потребує обов'язкової додаткової підтримки з боку інших секторів економіки, тому їх рівномірний ріст є надважливим завданням задля забезпечення сталої інноваційно - технологічної та інвестиційної баз розвитку діяльності і урівноваження розвитку секторів [4, с. 378].

Стимулювання урядом інноваційної діяльності підприємств займає ключове місце у залученні інвестицій для підприємницької діяльності. Варто наголосити саме на малому бізнесі та стартапах, оскільки їхня адаптація переходу від ідеї до готового продукту займає незначну кількість часу, у порівнянні з великими підприємствами, тобто малі підприємства можуть швидко впроваджувати та тестувати нові ідеї. Ранній вихід на ринок реалізованих ідей дає можливість встановлення вигідних цін та збільшення кількості інвесторів, що дає можливість зайняти більшу частину обраної ніші, та в перспективі стати лідером в обраному напрямку. Найголовнішим критерієм вибору співробітників для таких підприємств, що націлені саме на інновації, є підвищена увага до творчих особистостей, тобто талановиті та унікальні працівники мають більшу цінність. Основний акцент повинен бути на ефективному використанні творчого, дослідницького та професійного доробку працівників, що, як наслідок, забезпечить можливість використання новітніх технологій підприємствами в майбутньому. Прикладами таких українських підприємств, які діють на території України та поза її межами, є небанк «Monobank», технологічна компанія з виробництва систем безпеки «Ajax Systems», компанія, що виробляє гаджети для тварин і їх власників «Petcube» тощо. Отже, розробка нової політики держави, спрямованої на інноваційну діяльність малих підприємств, має першочергово опиратися на кооперацію між приватним та державним секторами та водночас послуговуватися рядом керівних принципів, а саме: навчанням (головна мета визначити чинники стримування), експериментами (пошуком оптимальних дій задля ліквідації або уповільнення впливу таких чинників), координацією (залучення до діяльності усіх зацікавлених сторін) та моніторингом (оцінка та вибір оптимальних дій задля визначених результатів), до того ж дані ініціативи сприятимуть росту та зміцненню малих підприємств, та збільшать ймовірність переорієнтації на високотехнологічне виробництво [4, с. 377-378]. Політика щодо інноваційної діяльності повинна водночас перейматися не лише усуненням чинників стримування такої діяльності, але й сприяти розвитку талановитих кадрів, що генеруватимуть нові ідеї.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано, що інвестиції у новітні технології мають позитивний вплив на економічний розвиток, сприяють підвищенню конкурентоспроможності країни та її окремих підприємств, активізують виникнення нових ринків та розширення нових галузей. Послідовність дій вибору урядом оптимального шляху стимулювання інноваційної діяльності буде мати позитивний вплив на розвиток та діяльність малих підприємств. Виклики, з якими стикаються інвестиційні суб'єкти, мають бути професійно нівельовані, а переваги впливати на ефективність діяльності підприємств та зміцненню позицій держави. Ефективне використання інвестицій в інноваційну діяльність суб'єктів економіки – це один з найважливіших факторів для стійкого економічного зростання країни та підвищення якості функціонування її макроекономічного та мікроекономічного середовища.

#### Список використаних джерел

1. The World Data Bank. Світовий банк. 2022. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2021&start=1991&view=chart> (date of application: 01.04.2024).
2. Forbes. Форбс. 2023. URL: <https://www.forbes.com/sites/mirunagirtu/2023/06/27/the-future-of-technology-investors-share-reasons-to-be-optimistic/?sh=51b05304a539> (date of application: 01.04.2024).
3. The World Data Bank. Світовий банк. 2024. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/01/09/global-economic-prospects-january-2024-press-release> (date of application: 01.04.2024).
4. Швець Ф. Д., Василів В. Б., Швець М. Д. ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ. Серія «Економічні науки». УДК 330.341(477) Випуск 2(102) 2023 р. с.373-378.